

Sint Maarten

In deze tijd van het jaar zijn we op weg naar Kerst: met Kerst proberen we ons open te stellen voor het grote licht. Dat vraagt voorbereiding.

Hierbij kunnen de jaarfeesten van de herfst ons helpen. Sint Maarten is een van de 3 heiligen van de herfsttijd. De andere twee zijn Sint Michael en Sint Nicolaas.

Elf november valt precies tussen het Michaelsfeest (29 september) en eerste kerstnacht in (24 dec.) Maartens zwaard brengt een offer, door de helft van de mantel aan de bedelaar af te staan.

Zo deelt hij met een ander wat hij bezit. Hij komt op voor zijn medemens. Het is dit offer dat hem ontvankelijk maakt voor het licht. Deel wat je hebt, zodat ieder genoeg heeft.

Het kleine eerste lichtje van Sint Maarten dat we op weg naar Kerst aansteken gaat in de adventstijd aangroeien tot steeds meer lichtjes totdat het grote Licht geboren wordt met Kerst.

In voorchristelijke tijden werd op 21 december de winterzonnewende gevierd: de dag waarop de zon aan zijn terugkeer begon aan de noordelijke hemel. Men beleefde op die dag dat de zon opnieuw geboren werd.

Vrijeschoolkinderen kennen over het algemeen een heel arsenaal aan mooie Sint Maartenliedjes,

sommige liedjes zijn al heel oud! Bv. Stookt *vier*, maakt *vier*/ Martijn, martijn *turref in de murref*.

Deze liedjes herinneren aan de middeleeuwse viering van de sterfdag van de heilige Martinus. De kinderen mochten in de middeleeuwen langs de deuren gaan met een rommelpot of een uit bieten gemaakte lampion. Ze haalden in hun schuddekorf (*kurref, murref*) kastanjes, noten en appels op, die werden geschud boven het "Sint Maartensvier" (=vuur), dat waren vreugdevuren die werden ontstoken. Het schenken van lekkernijen is een heel oud gebruik. De schenkers geloofden dat ze door het "offereren" van lekkers gevrijwaard zouden zijn van boze geesten. (Hier ligt ook een verband met Halloween, ontstaan in de VS en Canada en bezig aan een opmars in Nederland. De schrikwekkende lampionnen en andere symbolen zijn bedoeld om boze geesten weg te jagen.)

We zingen ook liedjes over Sint Maarten zelf, bv. *Sint Martinus bisschop, roem van alle landen*.

Martinus was eerst soldaat in het Romeinse leger; bekeerde zich later tot het christendom en werd uiteindelijk in 371, tegen zijn zin, bisschop van Tours. Er bestaat een legende dat hij geen bisschop wilde worden en zich verstopte in het ganzenhok, waarop de ganzen hem hebben verraden door hun gekak. In een aantal Sint Maartenliedjes komen ganzen voor. Later werd hij patroonheilige van de wijnbouwers en ganzen.

November was vroeger de slachtmaand en alle vruchten van onder de grond zoals bieten, knollen en aardappelen waren geoogst. Een maand van overvloed. De boeren die een rijke oogst hadden moesten een deel van hun wintervoorraad uitdelen aan de armere boeren. Zij hingen een uitgeholde knol bij hun deur, vaak een suikerbiet met een kaarsje erin, zodat men kon zien dat je daar wat kon halen.

Buiten is het vroeg donker, binnen maken we het gezellig. Het eerste lichtje probeer je tijdens het Sint Maartenlopen brandend te houden in de donkere avond. Zo proberen we ook ons innerlijke licht brandend te houden en te laten uitgroeien tot een groot licht.

Mieke Tolkamp